

РАЦІОНАЛЬНЕ ТА ЗБАЛАНСОВАНЕ ГОДУВАННЯ ХУДОБИ ЯК ФАКТОР ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ МОЛОКА

***Болковенко Д.В., здобувач*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Формування виробничої собівартості молока відбувається під впливом комплексу чинників, серед яких найбільший вплив мають: продуктивність корів, витрати матеріальних і трудових ресурсів на одну корову, вартість кормів та ін. При цьому між рівнем собівартості молока та рівнем виробничих витрат матеріально-трудових ресурсів, вартістю кормів у раціоні існує пряма залежність, а між собівартістю молока і продуктивністю корів – обернена. Тому найважливішою умовою розвитку молочного скотарства та зниження собівартості його продукції є раціональне та збалансоване годування худоби, створення міцної кормової бази у господарстві.

На прикладі одного із підприємств-виробників молока, ДП «ДГ «Червона хвиля» НААН України», де розводяться корови української червоно-рябї молочної породи, проаналізуємо рівень їх годівлі та продуктивності, а також їх взаємозв'язок із собівартістю молока.

У результаті проведення факторного аналізу виробничої собівартості молока було з'ясовано, що її підвищення в період 2007-2011 рр. до рівня 285,30 грн/ц відбулося через істотне зростання витрат на одну голову худоби до 12890,00 грн., або у 3,8 рази порівняно із базовим періодом. Підвищення продуктивності корів, навпаки сприяло зниженню собівартості. Витрати на корми у 2011 р. займають 53,0 % у загальній сумі виробничих витрат по молочному стаду, що у розрахунку на 1 голову становить 6833,33 грн, або 151,25 грн на 1 ц молока і мають тенденцію до зростання.

В умовах досліджуваного підприємства спостерігається чіткий взаємозв'язок між рівнем та повноцінністю годівлі із продуктивністю, адже зростання витрат кормів на одну корову супроводжується зростанням продуктивності. Але витрати кормів є вищими ніж рекомендовані норми годівлі за даного рівня продуктивності, що

* Науковий керівник – Литвинов А. І., к.е.н., доцент

спричинює підвищення собівартості продукції. Так, в період 2007-2011 рр. на одну фуражну корову було надано 4518 кг молока, що в 2,7 рази більше порівняно із базовим періодом, згодовано 69,72 ц.к.од., у тому числі концентрованих 24,71 ц.к.од. Їх питома вага у структурі річного раціону дорівнює 35,4%, що більше за рекомендовані 22,7% .

Аналіз залежності продуктивності від рівня виробничих витрат та повноцінності годівлі корів, проведений за допомогою даних табл. показав, що між зазначеними показниками існує взаємозв'язок, оскільки коефіцієнт $R^2=1$, тобто величина у на 100% визначається коливанням відібраних ознак. Рівняння регресії має вигляд:

$$y = 49605 - 0,07391x_1 - 27,94x_2 - 316,71x_3 + 668,9713x_4.$$

Таблиця

Вихідні дані для визначення кореляційної залежності продуктивності від рівня виробничих витрат та повноцінності годівлі корів в ДП «ДГ «Червона хвиля» НААН України»

Роки	Виробничі витрати на одну корову, грн.	Витрати кормів на одну голову, ц к.од.	Питома вага концентрованих кормів в структурі річного раціону, %	Вміст перетраченого протеїну в 1 к.од., г	Середній річний удій молока від однієї корови, кг
2007	3435,00	24,79	8,3	82	1675,5
2008	7627,12	44,75	29,3	96	3522,7
2009	9633,33	66,91	28,4	98	4378,3
2010	12066,67	71,01	31,7	100	4376,7
2011	12890,00	69,72	35,4	102	4518,0

Це свідчить про те, що в господарстві наявний невикористаний потенціал підвищення ефективності молочної галузі. Його джерелом є підвищення річного надою від однієї корови. Так, наприклад, згідно з одержаними розрахунковими даними, за умови фіксування інших показників підвищення річного надою лише на 1 кг дозволяє одержати економію виробничих витрат на 1 корову за 1 рік в розмірі 13,53 грн ($-1 = -0,07391x$; $x = 1/0,07391$), а кормів на голову за 1 рік – в розмірі 3,58 к. од. ($-1 = -27,94x$; $x = 1/27,94$). Також одержані в результаті проведеного аналізу дані свідчать про те, що раціони годування

тварин насичені концентрованими кормами в належній мірі і його підвищення не сприятиме подальшому підвищенню продуктивності тварин. Адже при підвищенні надою на 1 кг, витрати концентрованих кормів знизяться на 0,0032% ($-1 = -316,71x$; $x = 1/316,71$). Натомість перетравного протеїну в 1 к. од. корму не вистачає, його підвищення лише на 1 г дозволить одержати за рік додатково 669 кг молока від однієї корови. У свою чергу це призведе до підвищення ефективності використання кормів, отже ефект від удосконалення раціону і більшого насичення його протеїном буде синергетичним, адже досягається не лише підвищення продуктивності тварин, але і зменшення рівня виробничих витрат та витрат кормів в розрахунку на 1 тварину.

Література.

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с.
2. Бурик А.Ф. Підвищення ефективності виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах регіону / А.Ф. Бурик, А.В. Мовчанюк // Економіка АПК. – 2011. – № 6. – С. 7-11.
3. Шиян Н.І. Окупність витрат на виробництво молока в сільськогосподарських підприємствах: стан та чинники формування // Вісник Полтавської ДАА. - № 3. – 2012. – С. 132-136.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ СТАБІЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Гнатенко Є.П., к.е.н.,
Миколаївський національний університет
ім. В.О. Сухомлинського*

Визначальним фактором розвитку переробних підприємств АПК є стабільна їх діяльність. Саме тому набуває великого значення визначення сутності понять «стабільність» розвитку підприємств. Загальноприйняте трактування поняття «стабільність» надається у Великому економічному словнику: «стабільність – стійкість, постійність, незмінність, стверженість на визначеному рівні» [1]. Існує декілька видів стійкості підприємства, а саме: внутрішня стійкість, зовнішня стійкість, загальна стійкість. Кожна з даних видів стійкості